

7
 תְּהַרְגֵנּוּ אֶל-וְצַדִּיק וְנָקִי תִרְחַק שָׁקֵר מִדְּבַר- 7
 uue usi- na-mwenye-haki na-asiye-na-hatia utakaa-mbali la-uongo kutoka-neno-
[H2026](#) [H0408](#) [H6662](#) [H7368](#) [H8267](#) [H1697](#)

כִּי לֹא- אֶצְדִּיק רָשָׁע: 7
 mwovu nitamhesabia-haki si- kwa-sababu
[H7563](#) [H6663](#) [H3808](#)

Ujjepushe na mashtaka ya uongo, wala usimuu mtu asiye na hatia au mtu mwaminifu, kwa maana sitamhesabia hana hatia yeye aliye na hatia.

8
 וְיִסְלָף וְיִשְׁחַד לֹא תִקַּח כִּי הֲשִׁחַד יַעֲוֹר פִּקְחִים וְיִסְלָף 8
 na-inapotosha wenye-kuona inapofusha rushwa kwa-sababu utachukua si na-rushwa
[H5557](#) [H6493](#) [H5786](#) [H7810](#) [H3947](#) [H3808](#) [H7810](#)

וְדִבְרֵי צַדִּיקִים: 8
 ya-wenye-haki maneno
[H6662](#) [H1697](#)

“Usipokee rushwa, kwa kuwa rushwa hupofusha wale waonao, na kupinda maneno ya wenye haki.

9
 וְגַר לֹא תִלְחָץ וְאַתֶּם וְאֵתְּם תִּלְחָץ וְאַתֶּם וְאֵתְּם תִּלְחָץ 9
 kwa-sababu- ya-mgeni nafsi - mnajua na-ninyi utamkandamiza si na-mgeni
[H1616](#) [H5315](#) [H0853](#) [H3045](#) [H3905](#) [H3808](#) [H1616](#)

גַּרִים הָיִיתָם בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: 9
 ya-Misri katika-nchi mlikuwa wageni
[H4714](#) [H0776](#) [H1961](#) [H1616](#)

“Usimwonee mgeni; ninyi wenyewe mnajua jinsi mgeni anavyojisikia, kwa sababu mlikuwa wageni Misri.

10
 וְשָׁשׁ וְשָׁשׁ תִּזְרַע אֶת- אֶרְצָךָ וְאַסְפֹּת אֶת- תְּבוּאָתָהּ: 10
 miaka na-miaka-sita utapanda utapanda miaka na-miaka-sita
[H8393](#) [H0853](#) [H0622](#) [H0776](#) [H0853](#) [H2232](#) [H8141](#) [H8337](#)

“Kwa muda wa miaka sita mtapanda mashamba yenu na kuvuna mazao,

11
 וְהִשְׁבִּיעַת תִּשְׁמַטְנָה וְנִטְשָׁתָה וְאָכְלוּ אֲבִינִי עַמּוֹד וְיִיתָם 11
 na-katika-ya-saba utaiacha utaiacha na-utaitupa na-watakula maskini wa-watu-wako na-iliyobaki
[H7637](#) [H8058](#) [H5203](#) [H0398](#) [H0034](#)

תֹּאכַל תִּתַּחַד לְכַרְמֶךָ תַּעֲשֶׂה כֵן- תַּעֲשֶׂה תִּתַּחַד 11
 itakula wanyama wa-shamba vivyo-hivyo- utafanya utafanya kwa-shamba-lako-la-mizabibu
[H0398](#)

לְזִיתָד: 11
 kwa-mzeituni-wako
[H2132](#)

lakini katika mwaka wa saba usiilime ardhi wala kuitumia, ili watu walio maskini miongoni mwenu waweze kupata chakula kutoka kwenye hayo mashamba, nao wanyama pori wapate chakula kwa yale mabaki watakayobakiza. Utafanya hivyo katika shamba lako la mizabibu na la mizeituni.

12
 שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מַעֲשֶׂיךָ וּבַיּוֹם וְהַשְּׁבִיעִי תִשְׁבֹּת לְמַעַן יָנוּחַ 12
 siku siku-sita utafanya kazi-zako utafanya kazi-zako na-katika-siku na-katika-siku ya-saba utapumzika utapumzika ili apumzike
[H3117](#) [H8337](#) [H4639](#) [H3117](#) [H3117](#) [H7637](#) [H4616](#) [H5117](#)

שְׁוֹרֶךְ וְחַמְלֶךְ וְיִנְפֹשׁ בֶּן- אֲמָתְךָ וְהַגֵּר: 12
 ngombe-wako na-punda-wako na-aburudishwe mwana- wa-mjakazi-wako na-mgeni
[H5314](#) [H2543](#) [H0519](#) [H1616](#)

“Kwa siku sita fanya kazi zako, lakini siku ya saba usifanye kazi, ili maksai wako na punda wako wapate kupumzika, naye mtumwa aliyezaliwa nyumbani mwako, pamoja na mgeni, wapate kustarehe.

לֹא	אֲחֵרִים	אֱלֹהִים	וְשֵׁם	תִּשְׁמְרוּ	אֵלֵיכֶם	אִמְרָתִי	אֲשֶׁר-	וּבְכֹל	13
si	mingine	la-miungu	na-jina	mtaangalia	kwenu	nimesema	ambayo-	na-katika-yote	
H3808	H0312	H0430	H8034	H8104	H0413	H0559		H3605	

תִּזְכְּרוּ לֹא וְשָׁמַעַתְּ עַל-פִּידָה
 mtataja si litasikiwa juu-ya-
[H2142](#) [H3808](#) [H8085](#) [H6310](#)

“Uzingatie kutenda kila kitu nilichokuambia. Usiombe kwa majina ya miungu mingine, wala usiyaruhusu kusikika kinywani mwako.

שְׁלֹשׁ	רְגָלִים	תְּחַג	לִי	בְּשָׁנָה:	14
mara-tatu	sikukuu	utaadhimisha	kwangu	katika-mwaka	
H7969	H7272	H2287		H8141	

“Mara tatu kwa mwaka utanifanyia sikukuu.

אֶת-	חַג	מִצּוֹת	תִּשְׁמְרוּ	שִׁבְעַת	יָמִים	תֹּאכַל	15
-	sikukuu	ya-mikate-isiyochachwa	utashika	siku-saba	siku	utakula	
	H2282	H4682	H8104	H7651	H3117	H0398	
מִצּוֹת	כַּאֲשֶׁר	צִוִּיתִךָ	לְמוֹעֵד	חֹדֶשׁ	הָאָבִיב	כִּי-	
mikate-isiyochachwa	kama-vile	nilivyokuamuru	wakati	wa-mwezi	wa-Abibu	kwa-sababu-	
H4682		H6680	H4150	H2320	H0024		
כּוֹ	יֵצְאָתָּ	מִמִּצְרַיִם	וְלֹא-	יֵרְאוּ	פָּנֶי	רִיקָם:	
ndani-yake	ulitoka	kutoka-Misri	na-si-	wataonekana	uso-wangu	mikono-mitupu	
	H3318	H4714	H3808	H7200	H6440	H7387	

“Utaadhimisha Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu; kwa siku saba utakula mikate isiyotiwa chachu kama nilivyokuagiza. Fanya jambo hili kwa wakati uliopangwa katika mwezi wa Abibu, ndio mwezi wa nne, kwa sababu katika mwezi huo ulitoka Misri. “Mtu yeyote asije mbele yangu mikono mitupu.

מַעֲשֵׂיךָ	וְחַג	תְּקַצִּיר	בְּבוֹרֵי	מַעֲשֵׂיךָ	אֲשֶׁר	תִּזְרַע	בְּשָׂדֶה	16
kazi-zako	na-sikukuu	ya-mavuno	malimbuko	ya-kazi-zako	ambazo	utapanda	katika-shamba	
H4639	H2282		H1061	H4639		H2232		
מַעֲשֵׂיךָ	וְחַג	הָאֶסְףָּ	בְּצֵאתָ	הַשָּׂנָה	בְּאֶסְפָּךָ	אֶת-	מַעֲשֵׂיךָ	
kazi-zako	na-sikukuu	ya-kukusanya	katika-kutoka	kwa-mwaka	katika-kukusanya-kwako	-	kazi-zako	
H4639	H2282	H0614	H3318	H8141	H0622	H0853	H4639	

מִן-הַשָּׂדֶה:
 shamba kutoka-

“Utaadhimisha Sikukuu ya Mavuno kwa malimbuko ya mazao yako uliyopanda katika shamba lako.

“Utaadhimisha Sikukuu ya Kukusanya mavuno mwishoni mwa mwaka, unapokusanya mavuno yako toka shambani.

פָּנֶי	אֶל-	זְכוּרֶךָ	כָּל-	יֵרְאֶה	בְּשָׁנָה	פְּעָמַיִם	שְׁלֹשׁ	17
uso	kwa-	mwanaume-wako	kila-	ataonekana	katika-mwaka	kwa-mwaka	mara-tatu	
H6440	H0413	H2138	H3605	H7200	H8141	H6471	H7969	

יְהוָה:
 Yahwe wa-Bwana
[H3068](#) [H0113](#)

“Mara tatu kwa mwaka wanaume wote watakuja mbele za Bwana Mwenyezi.

18 לֹא- תֹזַבַח עַל- חֲמִץ דָּם- זָבַח וְלֹא- יִלִּין מַלְאָכִים
 si- utatoa-dhabihu juu-ya- damu- chachu ya-dhabihu-yangu mafuta- italala na-si- ya-dhabihu-yangu
[H3808](#) [H2077](#) [H1818](#) [H2076](#) [H3808](#)

תְּנִי עֲדָה- בְּקֶרֶךְ
 ya-sikukuu-yangu hadi- asubuhi
[H2282](#) [H5704](#) [H1242](#)

“Msitoe damu ya dhabihu kwangu pamoja na kitu chochote kilicho na chachu. “Mafuta ya mnyama wa sadaka ya sikukuu yangu yasibakizwe mpaka asubuhi.

19 רֵאשִׁית בְּבוּרֵי אֲדַמְתֶּךָ תָּבִיא בֵּית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא-
 mwanzo wa-malimbuko ya-nchi-yako utaleta nyumba ya-Yahwe Mungu-wako si-
[H7225](#) [H1061](#) [H0127](#) [H0935](#) [H3068](#) [H0430](#) [H3808](#)

תִּבְשֵׁל נְדִי בַחֲלָב אִמּוֹ : ס
 utapika mwana-mbuzi katika-maziwa ya-mama-yake
[H1310](#) [H1423](#) [H2461](#) [H0517](#)

“Utaleta malimbuko bora ya ardhi yako katika nyumba ya Bwana Mungu wako. “Usimchemshe mwana-mbuzi katika maziwa ya mama yake.

20 הִנֵּה אֲנֹכִי שְׁלַח מַלְאָךְ לְפָנֶיךָ לְשׁוֹמְרֵךְ בְּנֵיךָ וְלִהְבִּיאֶךָ אֵל- מַהְלֹךְ
 tazama mimi ninatuma malaika mbele-yako kukulinda njiani na-kukuleta kwa- mahali
[H2009](#) [H0595](#) [H7971](#) [H4397](#) [H6440](#) [H8104](#) [H1870](#) [H0935](#) [H0413](#) [H4725](#)

אֲשֶׁר תִּכְנַתִּי :
 ambapo nimeandaa

“Tazama, ninamtuma malaika akutangulie mbele yako akulinde njiani na kukuleta mpaka mahali nilipoandaa.

21 הַשְּׁמֶר הַמִּבְּנִי וּשְׁמַע בְּקוֹלִי אֵל- תִּמְרָ בּוֹ כִּי לֹא
 jihadhari mbele-yake na-usikie sauti-yake usi- umkasirisha yeye kwa-sababu si
[H8104](#) [H6440](#) [H8085](#) [H0408](#) [H4843](#) [H3808](#)

יִשָּׂא לְפָשַׁעְכֶם כִּי שְׁמִי בְּקֶרְבִּי :
 atasamehe makosa-yenu kwa-sababu jina-langu ndani-mwake
[H5375](#) [H6588](#) [H8034](#) [H7130](#)

Mtamtii na kusikiliza kile anachokisema. Usiasi dhidi yake; hatakusamehe uasi wako, kwa maana Jina langu limo ndani yake.

22 כִּי אִם- שָׁמַע תִּשְׁמַע בְּקוֹלִי וְעֲשִׂיתָ כָּל אֲשֶׁר אֲדַבֵּר
 kwa-sababu ikiwa- utasikia kusikia yote na-utafanya ambayo nitasema
[H0340](#) [H0853](#) [H8085](#) [H8085](#) [H3605](#) [H1696](#)

וְאִיבֹתִי אֶת- אִיבֹתֶיךָ וְצִרְתִּי אֶת- צִרְרֶיךָ :
 na-nitakuwa-adui adui-zako na-nitakuwa-dhidi wanaokusumbua
[H0340](#) [H0853](#) [H0341](#) [H0853](#) [H0853](#)

Kama ukitii kweli kweli kile asemacho na kufanya yote nisemayo, nitakuwa adui wa adui zako, na nitawapinga wale wakupingao.

23 כִּי- יִלְךָ מַלְאָכִי לְפָנֶיךָ וְהִבִּיאֶךָ אֵל- הַמְּאֹרִי וְתַחֲתֵי
 kwa-sababu- ataenda malaika-wangu mbele-yako na-atakuleta Mwamori na-Mwhiti
[H3212](#) [H4397](#) [H6440](#) [H0935](#) [H0413](#) [H0567](#) [H2850](#)

וְהִכְחַדְתִּיו : וְהִבּוּסִי תַחֲנִי וְהִכְנַעְנִי וְהִפְרִזִי
 na-nitawaangamiza na-Myebusi Mhivi na-Mkanaani na-Mperizi
[H3582](#) [H2983](#) [H2340](#) [H6522](#)

Malaika wangu atatangulia mbele yako na kukuleta katika nchi ya Waamori, Wahiti, Waperizi, Wakanaani, Wahivi na Wayebusi, nami nitawafutilia mbali.

24 לֹא- תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֱלֹהֵיהֶם וְלֹא תִעֲבֹדֵם וְלֹא תִעֲשֶׂה כַּמַּעֲשִׂיִם
 kama-matendo-yao utafanya na-si utawatumikia na-si miungu-yao utasujudia si-
[H4639](#) [H3808](#) [H5647](#) [H3808](#) [H0430](#) [H7812](#) [H3808](#)

כִּי הָרַס תְּהַרְסֵם וְשִׁבְרַתְּם וְשִׁבְרַתְּם מִצְבֹּתֵיהֶם:
 nguzo-zao-takatifu utavunja na-kuvunja utabomoa kubomoa kwa-sababu
[H4676](#) [H7665](#) [H7665](#) [H2040](#) [H2040](#)

Usiisujudie miungu yao, au kuiabudu, wala kufuata desturi yao. Utayabomoa kabisa na kuvunjavunja mawe yao ya ibada vipande vipande.

25 וְעִבְדֶתְם יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּבְרַךְ אֶת- לְחֶמְךָ וְאֶת-
 na- mtamtumikia Yahwe Mungu-wenu na-atarariki mkate-wako
[H0853](#) [H5647](#) [H3068](#) [H0430](#) [H1288](#) [H0853](#) [H3899](#)

מִיַּמֶּיךָ וְהִסְרֹתַי מִחֲלָה מִקְרַבְךָ:
 maji-yako na-nitaondoa ugonjwa kutoka-kati-yako
[H5493](#) [H4325](#) [H7130](#)

Utamwabudu Bwana Mungu wako, na baraka zake zitakuwa juu ya vyakula vyako na maji yako. Nami nitaondoa maradhi miongoni mwako,

26 לֹא תִהְיֶה מְשַׁכְּלָה וְעַקְרָה בְּאַרְצֶךָ אֶת- מִסְפָּר יָמֶיךָ
 itakuwa inayoharibu-mimba na-tasa katika-nchi-yako - hesabu ya-siku-zako
[H1961](#) [H3808](#) [H6135](#) [H0776](#) [H0853](#) [H4557](#) [H3117](#)

אֲמַלֶּא:
 nitajaza
[H4390](#)

na hakuna atakayeharibu mimba wala atakayekuwa tasa katika nchi yako. Nami nitakupa maisha makamilifu.

27 אֶת- אֵימָתִי אֲשַׁלַח לְפָנֶיךָ וְהִמַּתִּי אֶת- כָּל- הָעָם אֲשֶׁר
 - hofu-yangu nitatuma mbele-yako na-nitafadhaisha wote- watu ambao
[H0853](#) [H0367](#) [H7971](#) [H6440](#) [H2000](#) [H0853](#) [H3605](#)

תְּבֹא בָהֶם וְנִתְּתִי אֶת- כָּל- אֲדִיבְךָ אֵלֶיךָ עֲרֵף:
 utaingia kwao na-nitaoa wote- adui-zako kwako shingo
[H0935](#) [H5414](#) [H0853](#) [H3605](#) [H0413](#) [H0341](#) [H6203](#)

“Nitapeleka utisho wangu mbele yako na kufadhaisha kila taifa utakalolifikia. Nitafanya adui zako wote wakupe kisogo na kukimbia.

28 וְשַׁלַּחְתִּי אֶת- הַצְרָעָה לְפָנֶיךָ וְנִרְשָׁה אֶת- הַחִוִּי וְהַכְּנַעֲנִי
 na-nitatuma manyigu mbele-yako na-watawaondoa Wahivi Wakanaani
[H7971](#) [H0853](#) [H6880](#) [H6440](#) [H1644](#) [H0853](#) [H2340](#)

וְאֶת- הַחִוִּי מִלְּפָנֶיךָ:
 na- Wahiti mbele-yako
[H0853](#) [H2850](#) [H6440](#)

Nitatanguliza manyigu mbele yako kuwafukuza Wahivi, Wakanaani na Wahiti waondoke njiani mwako.

29 לֹא אֲנַרְשֶׁנוּ מִפְּנֵיךָ בְּשָׁנָה אַחַת פֶּן- תִּהְיֶה הָאָרֶץ שְׂמֹמָה
 nitawaondoa mbele-yako katika-mwaka mmoja isije- ikawa nchi ukiwa
[H1644](#) [H6440](#) [H8141](#) [H0259](#) [H6435](#) [H1961](#) [H0776](#)

וְרַבָּה עָלֶיךָ חֵיַת הַשָּׂדֶה:
 na-wakaongezeka juu-yako wanyama wa-shamba

Lakini sitawafukuza kwa mara moja, kwa sababu nchi itabaki ukiwa na wanyama pori watakuwa wengi mno kwako.

מַעֲט	מַעֲט	אֲנִישׁוֹ	מִפְּנֵיךָ	עַד	אֲשֶׁר	תְּפֹרָה	וְנִחַלְתָּ	אֶת-	הָאָרֶץ:	30
kidogo	kidogo	nitawaondoa	mbele-yako	hadi	utakapo	kuzaa	na-utairithi	-	nchi	
H4592	H4592	H1644	H6440	H5704		H6509	H5157	H0853	H0776	

Nitawafukuza kidogo kidogo mbele yako, mpaka uwe umeongezeka kiasi cha kutosha kuimiliki nchi.

וְשִׁתִּי	אֶת-	גְּבֻלְךָ	מִיַּם-	סוּף	וְעַד-	יָם	פְּלִשְׁתִּים	31
na-nitaweka	-	mpaka-wako	kutoka-bahari-	ya-Shamu	na-hadi-	bahari	ya-Wafilisti	
H7896	H0853	H1366	H3220	H5488	H5704	H3220	H6430	

וּמִמֶּנְךָ	עַד-	הַנָּהָר	וְכִי	אֲתָן	כִּידְכֶם	אֶת	יְשִׁבֵי	הָאָרֶץ
na-kutoka-jangwa	hadi-	Mto	kwa-sababu	nitatoa	mikononi-mwenu	-	wakaaji	wa-nchi
	H5704	H5104		H5414	H3027	H0853	H3427	H0776

וְנִחַלְתָּ	מִפְּנֵיךָ:
na-utawaondoa	mbele-yako
H1644	H6440

“Nitaweka mipaka ya nchi yako kuanzia Bahari ya Shamu hadi Bahari ya Wafilisti, na kuanzia jangwani hadi Mto Frati. Nitawatia watu wanaoishi katika nchi hizo mikononi mwako, nawe utawafukuza watoke mbele yako.

לֹא-	תִּכְרַת	לָהֶם	וְלֹאֲלֵהֶם	בְּרִית:	32
si-	utafanya-agano	nao	na-miungu-yao	agano	
H3808	H3772		H0430	H1285	

Usifanye agano lolote nao wala na miungu yao.

לֹא	יִשְׁבוּ	בְּאֶרְצְךָ	פֶּן-	יִחַטְּאוּ	אֶתְךָ	לִי	33
si	watakaa	katika-nchi-yako	isije-	wakakufanya-utende-dhambi	wewe	kwangu	
H3808	H3427	H0776	H6435	H2398	H0853		

כִּי	תַעֲבֹד	אֶת-	אֶלֵהֶם	כִּי-	יְהִי	לְמוֹקֶשׁ:	פ
kwa-sababu	utawatumikia	-	miungu-yao	kwa-sababu-	itakuwa	kwako	¶
	H5647	H0853	H0430		H1961	H4170	

Usiwaache waishi katika nchi yako, la sivyo watakusababisha utende dhambi dhidi yangu, kwa sababu ibada ya miungu yao hakika itakuwa mtego kwako.”